

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR – 4101-06-02/2013
P/13/186

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	PI/13/186 – Funkcjonowanie systemu adopcyjnego w województwie dolnośląskim
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87030 z dnia 11.09.2013 <i>(dowód: akta kontroli str. 1-2 upoważnienie do przeprowadzenia kontroli)</i> 2. Lesław Szabarski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87037 z dnia 17.09.2013 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 3-4 upoważnienie do przeprowadzenia kontroli)</i>
Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej (dalej DOPS), 53-238 Wrocław Ul. Ostrowskiego 7
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Klag, Dyrektor Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej <i>(dowód: akta kontroli str. 45 Uchwała nr 127/III/07 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie powołania i nawiązania stosunku pracy z Dyrektorem Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu)</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Dolnośląskiego Ośrodka Pomocy Polityki Społecznej we Wrocławiu w zakresie funkcjonowania systemu adopcyjnego w województwie dolnośląskim w latach 2012-2013 (I półrocze).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą pozytywnej oceny było w szczególności: [1] właściwe realizowanie zadań związanych z organizowaniem i prowadzeniem ośrodka adopcyjnego DOPS, [2] prawidłowe wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie ośrodka adopcyjnego DOPS. Natomiast nieprawidłowość dotyczyła niepełnego monitorowania niepublicznych ośrodków adopcyjnych oraz nie przeprowadzania kontroli tych ośrodków w zakresie prawidłowości wykonywania zadań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja DOPS

Opis stanu faktycznego

Na podstawie art. 241 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² (dalej: ustawa o wspieraniu rodziny) Marszałek Województwa Dolnośląskiego przejął w całości od powiatów odpowiedzialność za funkcjonowanie systemu adopcji na terenie województwa. W tym celu utworzył 3 ośrodki adopcyjne:

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.)

- Ośrodek Adopcyjny Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu (Ośrodek Adopcyjny DOPS) - ośrodek publiczny,
- Archidiecezjalna Poradnia Adopcyjna Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy we Wrocławiu (Archidiecezjalna Poradnia Adopcyjna) - ośrodek niepubliczny,
- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Karkonoskiego Stowarzyszenia Pomocy Dziecku i Rodzinie Nadzieja w Jeleniej Górze (OAKSPDIR Nadzieja) - ośrodek niepubliczny.

Uchwałą Nr XVII/345/2011 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutu DOPS, zlecono tej jednostce prowadzenie od stycznia 2012 r. ośrodka adopcyjnego i realizowanie zadań z zakresu adopcji dla województwa dolnośląskiego. Uchwałą nr 1657/IV/11 z dnia 27 grudnia 2011 r.³ Zarząd Województwa Dolnośląskiego udzielił Dyrektorowi DOPS pełnomocnictwa do realizacji zadań z zakresu adopcji wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny.

Z informacji udzielonej Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w dniu 6 grudnia 2012 r. przez Dyrektora DOPS w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Adopcyjnego DOPS, sporządzonym w związku z art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny wynikało, że po 11 miesiącach działalności Ośrodka Adopcyjnego DOPS można stwierdzić, że ustalona organizacja pracy i wypracowane procedury pozwalają prawidłowo i skutecznie realizować określone w ustawie zadania.

W tym samym sprawozdaniu Dyrektor DOPS przywołał trudności związane działalnością jedyne publicznego ośrodka adopcyjnego na terenie Dolnego Śląska, problemy komunikacyjne pracowników, którzy muszą sporządzić diagnozy dzieci czy wywiady adopcyjne, a także brak samochodu służbowego, które utrudniają realizację zadań ośrodka adopcyjnego. Wyjaśniając powyższe Dyrektor DOPS stwierdził, że: *Przedstawione w sprawozdaniu (...) aspekty związane z ewentualnym zapotrzebowaniem na samochód służbowy zostały rozwiązane i nie występowały nigdy więcej w żadnym z zapotrzebowań czy sprawozdań. Według dyrektora DOPS pozostawienie aktualnej liczby ośrodków adopcyjnych w obecnym rozmieszczeniu uznaje się za zasadne.*

Analiza delegacji służbowych pracowników Ośrodka Adopcyjnego DOPS wykazała, że w roku 2013 relatywnie wzrosła liczba wyjazdów służbowych, w tym wyjazdów przy użyciu samochodów prywatnych pracowników. W 2012 roku zaewidencjonowano w DOPS 394 delegacje, związane z przeprowadzeniem diagnozy, wywiadu czy badania psychologiczno-pedagogicznego, w tym 293 przypadkach wykorzystując do przejazdów samochody prywatne pracowników, a w pierwszym półroczu 2013 r. było takich wyjazdów 320, w tym 253 przy użyciu samochodu prywatnego pracownika.

(dowód: akta kontroli str. 8-12 Uchwała nr XVII/345/2011 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutu Dolnośląskiemu Ośrodkowi Polityki Społecznej, str. 114-117 korespondencja pomiędzy ośrodkami kierownikami/dyrektorami ośrodków adopcyjno-opiekuńczych a Dyrektorem DOPS z lipca 2011 r., str. Notatka służbowa A [redacted] P [redacted] Kierownika Działu Współpracy i Analiz DOPS dotycząca utworzenia ośrodka adopcyjnego przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, str. 118-120 sprawozdanie roczne z działalności Ośrodka Adopcyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej oraz informacja o planie działania na rok 2013, str. 107 – notatka służbowa dot. badania ilości delegacji pracowników OA DOPS, str. 101-104 wyjaśnienia Piotra Klęga Dyrektora DOPS)

³ w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu do realizacji zadań z zakresu adopcji wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887)

W trakcie kontroli, trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, uzyskano od Wojewody Dolnośląskiego dane dotyczące przeprowadzonych postępowań adopcyjnych. Ich porównanie z danymi dotyczącymi postępowań adopcyjnych z trzech ośrodków działających na terenie województwa dolnośląskiego wykazało, że:

- liczba dzieci zgłoszonych do adopcji w latach 2010-2013 (I półrocze) miała tendencję wzrastającą i wyniosła ogółem 2.386 dzieci, z tego w 2010 r. - 279, w 2011 r. - 338 (wzrost o 59 dzieci, tj. o 21,1%), w 2012 r. - 1276 (wzrost ponad 3,7 razy) i w 2013 r. (I półrocze) - 493 dzieci,

- liczba dzieci zakwalifikowanych do adopcji w latach 2010-2013 (I półrocze) wyniosła ogółem 1.158 dzieci, tj. 48,5% dzieci zgłoszonych, z tego: w 2010 r. - 252, w 2011 r. - 315, w 2012 r. - 406 oraz w 2013 (I półrocze) - 185 dzieci,

- liczba dzieci przysposobionych w latach 2010-2013 (I półrocze) wyniosła ogółem 837 dzieci, tj. 72,3% dzieci zakwalifikowanych do adopcji, z tego: w 2010 r. - 212, w 2011 r. - 264, w 2012 r. - 218 oraz w 2013 r. (I półrocze) - 143 dzieci (77,3%).

Według Dyrektora DOPS znaczny, prawie czterokrotny wzrost zgłoszonych do adopcji dzieci w roku 2012 w stosunku do roku poprzedniego (do 1276) spowodowany był nałożonym od 1 stycznia 2012 r. przez ustawę o wspieraniu rodziny obowiązkiem zawiadamiania ośrodków adopcyjnych przez wymienione tam podmioty o wszystkich dzieciach wolnych prawnie (niezależnie od ich wieku i ich sytuacji społecznej). Niewielki, tj. 17% spadek liczby dzieci adoptowanych w roku 2012 wg Wyjaśniającego tłumaczyć może deklaratorywność danych podawanych Wojewodzie Dolnośląskiemu za rok 2011 przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze (w okresie tym nie występowały obowiązki sprawozdawcze zakresie postępowań adopcyjnych, dane przekazywano za pomocą uzupełnianych ankiet).

Od 2012 roku zwiększeniu uległa liczba osób zgłaszających się do ośrodków adopcyjnych jako kandydatów na rodziców adopcyjnych. W latach 2010 - 2011 było ich ogółem 666, z tego w 2010 r. - 484 i w 2011 r. - 182, natomiast w latach 2012 - 2013 (I półrocze) kandydatów było łącznie 857 (wzrost o 191 osób, tj. o 22,3%). Prawie połowa osób (251 z 504), które w roku 2012 zgłosiło się do ośrodków adopcyjnych jako kandydaci na rodziców wycofało wnioski z własnej inicjatywy, natomiast w I półroczu 2013 r. odsetek osób rezygnujących z procedur adopcyjnych wyniósł 12,5%. Ponadto 2 rodziny zostały, na podstawie przeprowadzonych w ośrodkach adopcyjnych procedur przygotowania, negatywnie ocenione jako kandydaci na rodziców adopcyjnych.

Po 1 stycznia 2012 r. zmniejszyła się liczba osób, które:

- przeszły pomyślnie procedurę przygotowania z 680 osób w latach 2010 - 2011 do 390 w latach 2012 - 2013 (I półrocze), tj. mniej o 290 osób (o 42,6%),

- ukończyły wymagane w procesie adopcji szkolenia z 680 osób w latach 2010-2011 do 382 w latach 2012 - 2013 (I półrocze), tj. mniej o 298 osób (o 43,8%). Ośrodki adopcyjne działające po 1 stycznia 2012 r. na terenie Dolnego Śląska zakwalifikowały w latach 2012-2013 (I połowa) ogółem 533 osoby, które zaadaptowały dzieci, z tego w 2012 r. - 327 i w 2013 r. (I półrocze) - 206 osób.

Wyjaśniając spadek prawie o połowę w 2012 r. liczby kandydatów na rodziców, którzy ukończyli wymagane w procesie adopcyjnym szkolenia Dyrektor DOPS podał, iż Ośrodek Adopcyjny DOPS rozpoczął szkolenia dopiero od kwietnia 2012 r. w związku z uzyskaniem wymaganej decyzji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w marcu 2012 r. Na tak znaczną różnicę pomiędzy liczbą przeszkolonych w latach

2011-2012 wpłynął również według Dyrektora fakt, iż przed 1 stycznia 2012 r. ośrodki adopcyjno-opiekuńcze szkoliły jednocześnie kandydatów na rodziców adopcyjnych i zastępczych (nie różnicowano tych procedur). Ponadto analiza przekazanych przez likwidowane ośrodki adopcyjno-opiekuńcze dokumentacji kandydatów na rodziców adopcyjnych wyraźnie wskazała, że część z tych ośrodków (szczególnie dotyczy to ośrodków niepublicznych, których funkcjonowanie było finansowane z dochodów uzyskanych za prowadzone szkolenia) szkoliła osoby zainteresowane w sposób odbiegający od ogólnie przyjętych zasad dobrej praktyki. Szkolenia te między innymi odbywały się w kresie 3 dniowym, często w formie ograniczonej treściowo. Powyższe obserwacje mogą sugerować, że prowadzone szkolenia były sposobem pozyskania środków finansowych bez faktycznego dążenia do celu, czyli przeprowadzenia do końca procedur adopcyjnych i wskazania przeszkolonych kandydatów na rodziców adopcyjnych dla dziecka oczekującego na znalezienie dla niego odpowiedniej rodziny.

W kontrolowanym okresie pracownicy dolnośląskich ośrodków adopcyjnych udzielali wsparcia kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizowały zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu:

- w 2012 r. takich porad udzielono 63 matkom, z których 10 zaopiekowało się dziećmi, 45 oddało dzieci do adopcji, a co do ośmiu brak było informacji na temat skuteczności udzielonego wsparcia,

- w 2013 r. - 33 matkom, z których 10 zaopiekowało się dziećmi, 12 oddało dzieci do adopcji, dwie na dzień 24 września 2013 nie podjęły jeszcze ostatecznej decyzji, a co do dziewięciu brak było informacji na temat skuteczności udzielonego wsparcia.

(dowód: akta kontroli str. 128-130 notatka służbowa z analizy danych dotyczących postępowań adopcyjnych, str. 131-136 informacja udzielona przez Wojewodę Dolnośląskiego dotycząca postępowań adopcyjnych przeprowadzonych w latach 2010-2011, str. 139-163, 417-452, str. 385-409 sprawozdania ośrodków adopcyjnych za lata 2012-I połowa 2013, str. 164-167 zestawienia dot. działalności ośrodków adopcyjnych za lata 2010-2011, str.178-179 wyjaśnienia Piotra Kłaga Dyrektora DOPS)

Na podstawie art. 241 ustawy o wspieraniu rodziny, dokumentacja zgromadzona przez zlikwidowane z dniem 1 stycznia 2012 r. ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, dotycząca osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz prowadzonych procedur powinna być do dnia 15 stycznia, za zgodą osób zainteresowanych, przesłana marszałkowi województwa, który zobowiązany był niezwłocznie przekazać ją ośrodkowi adopcyjnemu. Do realizacji zadań z zakresu adopcji wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny został upoważniony Dyrektor DOPS uchwałą nr 1657/IV/11 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 grudnia 2011 r.⁴ Zgodnie ze statutem DOPS do zadań tej jednostki należy prowadzenie ośrodka adopcyjnego dla województwa dolnośląskiego⁵.

Przekazanie dokumentacji z ⁶⁶ spośród 8 zlikwidowanych publicznych i niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych dotyczącej osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz prowadzonych procedur przysposobienia nastąpiło do dnia 13 stycznia 2012 r, natomiast 2 ośrodki⁷ przekazały ją w dniu 17

⁴ w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu do realizacji zadań z zakresu adopcji wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887)

⁵ Wg § 6 Regulaminu Organizacyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej stanowiącego Załącznik do Uchwały nr XVII/345/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 8 grudnia 2011 r. Ośrodek Adopcyjny jest jedną z komórek organizacyjnych DOPS-u

⁶ Niepubliczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Kłodzku, Powiatowy Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Głogowie, Wrocławskie Centrum Opieki, Wychowania i Adopcji, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Wałbrzychu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy i Rodzinnej Opieki Zastępczej w Legnicy, Powiatowe Centrum Opieki, Wychowania i Adopcji, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Lubinie.

⁷ Niepubliczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Głogowie, Niepubliczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Legnicy.

stycznia 2013 r. Przekazana dokumentacja dotyczyła 180 rodzin (w tym 7 osób samotnych) - kandydatów na rodziców adopcyjnych oraz 19 procedur adopcyjnych w toku. Dyrektor DOPS podmiotom, które przekazały część dokumentacji adopcyjnej bez zgody osób zainteresowanych (Towarzystwu Społecznemu „Razem” w Kłodzku, Ośrodkowi Adopcyjno-Opiekuńczemu w Wałbrzychu, Stowarzyszeniu Akademii Rodziny „Liberii” w Głogowie) wyznaczył 14 dniowy termin na uzupełnienie braków. W przypadkach jego bezskutecznego upływu dokumenty odesłano celem zarchiwizowania.

(dowód: akta kontroli str. 70 Uchwała nr 1657/IV/11 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 grudnia 2011 r., str. 8-11 Uchwała nr XVII/345/2011 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 grudnia 2011 r., str. 13-24 Uchwała nr 1723/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 stycznia 2012 r., str. 49-72 korespondencja pomiędzy ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi, Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego oraz DOPS, str. 104 -10, 184-189 wyjaśnienia Piotra Klęga Dyrektora DOPS)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Przedłożenie przez Dyrektora DOPS Zarządowi Województwa Dolnośląskiego niekompletnego sprawozdania z działalności Ośrodka Adopcyjnego DOPS w 2012 r. oraz informacji o planie działania na rok 2013. Sprawozdanie nie zawierało bowiem informacji dotyczącej planu działania Ośrodka Adopcyjnego DOPS na kolejny rok, wymaganej przepisami art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny. Zamieszczono tylko zapis o planowanej dotacji dla ośrodków niepublicznych. Dyrektor DOPS w złożonych wyjaśnieniach podał m.in., iż *faktycznie plan działań uzależniony jest od wysokości dotacji z Budżetu Państwa, jaka zostanie przyznana na obsługę działania a tym samym na działalność Ośrodka Adopcyjnego. Nie jest możliwe przewidzenie liczby kandydatów, którzy będą chcieli przysposobić dziecko oraz liczby zgłaszanych dzieci. Zakres pracy Ośrodka jest powtarzalny, wynika z ustawy o wspieraniu rodziny, więc można założyć, że jego działania będą analogiczne, jak w roku poprzednim.*

(dowód: akta kontroli str. 118-120 sprawozdanie roczne z działalności Ośrodka Adopcyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej oraz informacja o planie działania na rok 2013, str. 176-177 protokół pobrania ustnych wyjaśnień od Piotra Klęga Dyrektora DOPS)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości organizację DOPS

2. Współpraca pomiędzy jednostkami systemu adopcyjnego, gromadzenie i wymiana danych.

Opis stanu
faktycznego

Marszałek Województwa Dolnośląskiego, działając na podstawie art. 162 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, wyznaczył Ośrodek Adopcyjny DOPS do prowadzenia wojewódzkiego banku danych o dzieciach z terenu województwa dolnośląskiego oczekujących na adopcję (dalej WBD).

Zapisy art. 578 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego⁸ (który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. na podstawie art. 202 ustawy o wspieraniu rodziny) zobowiązały sądy rodzinne do przekazywania do ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia tego postanowienia. W toku kontroli 22

⁸ Dz. U. Nr 43 poz. 296 ze zm.

sądy rejonowe (w tym ośrodki zamiejscowe) udzieliły informacji w zakresie uprawomocnionych postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej. Badania kontrolne przeprowadzone na próbie, dziewięciu losowo wybranych miesiącach wykazały, że spośród 479 uprawomocnionych postępowań do Ośrodka Adopcyjnego DOPS wpłynęło 253 postępowania⁹, tj. 52,8%. Wszystkie przesłane przez sądy postanowienia zostały w Ośrodku Adopcyjnym DOPS wprowadzone do wojewódzkiego banku danych o dzieciach z terenu województwa dolnośląskiego oczekujących na przysposobienie.

Dyrektor DOPS w złożonych wyjaśnieniach podał m.in., że *otrzymywanie wspomnianych postanowień jest problemem ogólnopolskim. Podał także przykłady wykazywanego braku chęci współpracy sądów z Ośrodkiem Adopcyjnym DOPS, gdzie w odpowiedzi na wniosek tej jednostki sądy odmawiały wydawania odpisów przedmiotowych postanowień uznając, że Ośrodek adopcyjny nie jest stroną postępowania lub dla określonych dzieci nie przewiduje się wszczęcia procedury adopcyjnej. Dnia 19 lipca 2012 r. Rzecznik Praw Dziecka zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o wyjaśnienie prawidłowości stosowania art. 578 § 2 kpc przez sądy. Z odpowiedzi udzielonej Rzecznikowi w dniu 09.10.2012 r. przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości wynikało (na podstawie analizy danych przesłanych przez 45 sądów okręgowych), że część sądów nie dochowuje siedmiodniowego ustawowego terminu na przesłanie postanowienia. Poinformowano Rzecznika, że w związku z niejednorodnym stosowaniem przez sądy przepisu art. 578 § 2 kpc, (...), Minister Sprawiedliwości rozważy ujęcie tej problematyki w ramach sprawowanego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszecznych.*

(Dowód: akta str. 301-306 notatka służbowa dotycząca badania wpływu i wprowadzenia do WBD w DOPS postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, str. 307-308 analiza – zestawienie danych przekazanych przez sądy rejonowe, str. 309-345 pisma – informacje z sądów rejonowych dotyczące uprawomocnionych postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, str. 178-189 wyjaśnienia Piotra Kłaga Dyrektora DOPS, str. 196-200 pisma dotyczące przesyłania postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej z sądów rejonowych skierowane do OA DOPS, 190-195 korespondencja pomiędzy Rzecznikiem Praw Dziecka a Ministrem Sprawiedliwości w sprawie jw.)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność DOPS w zakresie współpracy pomiędzy jednostkami systemu adopcyjnego, gromadzenie i wymiana danych.

3. Finansowanie działalności DOPS.

Opis stanu
faktycznego

Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w 2012 r. przyznana została dotacja w wysokości 2.244.393,60 zł. Wykonanie wydatków wyniosło 2.216.907,88 zł. Największą pozycję wydatkach stanowiły wydatki bieżące 1.855.936,28 zł, a w nich wynagrodzenia wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne - 1.211.484 zł oraz wydatki na zakup materiałów i wyposażenia - 177.761,34 zł. Znaczącą pozycję w wydatkach ogółem stanowiły opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i garaże które wyniosły 306.326,31 zł. Ponadto w kwocie wydatków mieszczą się także dotacje udzielone dwóm niepublicznym ośrodkom adopcyjnym w kwocie 350.000 zł.

⁹ w styczniu 2012 r. uprawomocniło się co najmniej 27 postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, a do Ośrodka Adopcyjnego DOPS wpłynęły 2 postanowienia, w lutym 2012 r. odpowiednio 56 i 7, w marcu 56 i 17, w czerwcu 38 i 16, w lipcu 59 i 19, w listopadzie 76 i 22, w grudniu 59 i 15, w maju 2013 r. - 61 i 47 oraz w czerwcu 2013 r. - 47 i 108.

W projekcie ustawy budżetowej na 2013 r. określono wysokość dotacji celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w rozdziale 852, dziale 85226 Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w kwocie 1.423.000 zł. Przyznana i przekazana kwota dotacji na zadania z zakresu adopcji wystarczyła na bieżące wydatki do czerwca 2013 r. włącznie. Całoroczne potrzeby DOPS były w tym zakresie większe. W związku z powyższym DOPS wystąpił w dniu 25 kwietnia 2013 r. do Wojewody Dolnośląskiego o zwiększenie wysokości dotacji na 2013 r. o kwotę 1.075.000 zł, tj. łącznie do wysokości ogółem 2.498.000 zł.

Środki dotacji zostały wydatkowane prawidłowo i zgodnie z zasadą oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi. Dotacje zostały wydane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone.

(dowód: akta kontroli str. – Żądanie dokumentów od Dyrektora DOPS (2), str. 217-218 – Odpowiedź Dyrektora DOPS na żądanie dokumentów (2), str. 239-251 – Sprawozdanie z realizacji w 2012 r. zadań z zakresu administracji rządowej z wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa, str. 273-289 Wystąpienie pokontrolne Wojewody Dolnośląskiego, str. 290 – Rb- 50 sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych j.s.t. ustawami za IV kw. 2012 r., str. 291 – Rb- 50 sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych j.s.t. ustawami za II kw. 2013 r.,)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność DOPS w skontrolowanym zakresie.

4. Prowadzenie monitoringu i nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjnych.

Monitorowanie przebiegu procesów adopcyjnych w podmiotach, którym zlecono prowadzenie ośrodków adopcyjnych na terenie województwa dolnośląskiego powierzono Ośrodkowi Adopcyjnemu DOPS.

Monitorowanie nie było dokonywane w pełnym zakresie. Polegało głównie na analizie składanych przez niepubliczne ośrodki adopcyjne półrocznych sprawozdań, w których podawane były dane m.in. dotyczące: liczby dzieci zgłoszonych do przysposobienia, zakwalifikowanych do przysposobienia, liczby wniosków o przysposobienie, liczby wszczętych z urzędu postępowań opiekuńczych, liczby przeszkolonych kandydatów do przysposobienia dziecka, liczby adopcji zakończonych. Ponadto niepubliczne ośrodki adopcyjne co miesiąc przesyłały do Dyrektora DOPS sprawozdania/wykazy zawierające listę dzieci: zgłoszonych do adopcji, zakwalifikowanych do adopcji oraz będących w trakcie procedury adopcyjnej. DOPS zajmował się też wyjaśnianiem ewentualnych skarg (w badanym okresie rozpatrzono dwie skargi) składanych w związku z działalnością niepublicznych ośrodków adopcyjnych.

Dyrektor DOPS wyjaśnił m.in., że wynikiem prowadzonego monitoringu było pozyskiwanie informacji o prowadzonych procedurach adopcyjnych, które przedstawiał Zarządowi Województwa w formie sprawozdania z działalności Ośrodka Adopcyjnego DOPS. Ponadto za jego pośrednictwem przekazywane były do Departamentu Budżetu i Finansów Zarządowi Województwa sprawozdania półroczne z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej sporządzane przez

ośrodki adopcyjne oraz dla Departamentu Budżetu i Finansów Urzędu Marszałkowskiego sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2012 i I półrocze 2013 r., w których w część opisowej przedstawiana była realizacja zadań Ośrodka Adopcyjnego DOPS.

(dowód: akta kontroli str. 292 – Żądanie dokumentów od Dyrektora DOPS (4), str. 218 – Odpowiedź Dyrektora DOPS na żądanie dokumentów (2), str. 293-300 – Umowa pomiędzy Marszałkiem a Archidiecezjalną Poradnią Adopcyjną Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy we Wrocławiu, str. 346-353 – Umowa pomiędzy Marszałkiem a Karkonoskim Stowarzyszeniem Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja”, str. 354 – Wyjaśnienie dyrektora DOPS Piotra Kłagi, akta kontroli Urzędu Marszałkowskiego str. 419 – Sprawozdanie z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej Archidiecezjalnej Poradni Adopcyjnej za I półrocze 2012 r., akta kontroli Urzędu Marszałkowskiego str. 427 – Korekta sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej Archidiecezjalnej Poradni Adopcyjnej za I półrocze 2012 r., str. 357 – Wyjaśnienia Dyrektora DOPS)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na należywym m.in. monitorowaniu procesów adopcyjnych w podmiotach, którym zlecono prowadzenie ośrodków adopcyjnych na terenie województwa dolnośląskiego. Ośrodek Adopcyjny DOPS nie prowadził w pełnym zakresie monitorowania dwóch niepublicznych ośrodków adopcyjnych. DOPS nie przeprowadzał kontroli w niepublicznych ośrodkach adopcyjnych, mimo że w § 9 pkt. 4 umów zawartych przez Marszałka z tymi ośrodkami adopcyjnymi, przysługiwało mu takie prawo zarówno w siedzibie ośrodka niepublicznego, jak i w miejscu realizacji zadania.

(dowody: akta kontroli Urzędu Marszałkowskiego str. 453 – Żądanie dokumentów od Dyrektora DOPS, 454-456 – Odpowiedź na żądanie dokumentów od Dyrektora DOPS, str. 385-416 – Sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej Ośrodka Adopcyjnego „Nadzieja” za lata 2012 – I półrocze 2013 r., str. 417-452 – Sprawozdanie z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej Archidiecezjalnej Poradni Adopcyjnej za lata 2012 – I półrocze 2013 r., akta kontroli DOPS str. 20 – Regulamin organizacyjny DOPS, akta kontroli Urzędu Marszałkowskiego str. 102 i 116 – Umowy z organizacjami pozarządowymi na organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalności DOPS w skontrolowanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o:

1. Przedkładanie Zarządowi Województwa Dolnośląskiego pełnego sprawozdania z działalności Ośrodka Adopcyjnego tj. z planem działania na kolejny rok, do czego zobowiązuje art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny.
2. Przeprowadzanie w pełnym zakresie monitorowania dwóch niepublicznych ośrodków adopcyjnych poprzez nadzorowanie i kontrolowanie prawidłowości wykonywania zadania oraz sporządzenia pisemnych protokołów z przeprowadzonych kontroli

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

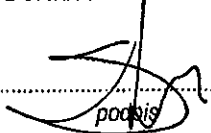
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Delegatury Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 31 października 2013 r.

Kontroler nadzorujący
Andrzej Sękierka
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

.....
Edziszaw Poręba
Wicedyrektor
podpis